

Eduskuntaryhmille

EETU kannanotto vuoden 2017 talousarvioesitykseen sekä lainsäädäntöön:

Muutama huomio ja esitys talousarvioon

Hallituksen vuoden 2017 talousarvioesitys jatkaa sosiaaliturvan heikennyksiä samalla kun se tuntuvasti alentaa tuloverotusta ja jatkaa valtion velkaantumista. Pieni- ja keskituloisten, joihin merkittävä osa Suomen eläkkeensaajista kuuluu, kannalta linjaus näyttäytyy epäsosiaalisena. Tulosiirtojen leikkaukset kun tuntuvat raskaimpina pienituloisten elämässä ja veronalennuksista suurimman hyödyn saavat suurituloiset.

Nykyisessä vaikeassa talous- ja työllisyystilanteessa veronalennukset ja valtion velkojen hallittu kasvu ovat taloutta elvyttäviä toimia ja voivat luoda pohjaa tulevalle talouskasvulle. Talouskasvun vauhdittuminen ja työllisyystilanteen ratkaiseva paraneminen ovat edellytyksiä julkisen talouden ongelmien voittamiselle ja väestön hyvinvoinnin vahvistumiselle.

Kilpailukyky sopimuksen myötä sisältyy hallituksen talousarvioesitykseen palkansaajien verovähennyksiin 515 miljoonaa euroa. Eläkkeensaajat ovat saamassa vastaavan kevennyksen eläketuloihinsa. Tämä on linjassa tavoitteemme kanssa, että verottoman eläketulorajan jälkeen eläketulon verotus ei saisi olla missään tuloryhmässä palkkatulon verotusta kovempaa. Tavoite ei esitetyillä ratkaisuilla vielä täysin toteudu, johtuen edellisen vuoden ja aiempien vuosien veroratkaisuista. EETU on aiemmin korostanut, että eläke- ja palkkatulon verotuksen vertailussa palkansaajan työeläkemaksun lukeminen veroksi on ongelmallinen, koska tuo maksu menee työeläkevakuutusyhtiölle eikä verottajalle.

Samaan aikaan, kun tuloveron kevennykset vahvistavat ostovoimaa, leikkaavat sitä kiinteistöveron ja lämmityspolttoaineiden veron korottaminen. Nämä kuluerät nostavat välttämättömän asumisen kustannuksia.

Ikääntyneiden vaikeasti työllistyvien ja käytännössä jo eläkeratkaisuaan odottavien määrä on lisääntynyt. Nykyisessä vaikeassa työttömyystilanteessa tämä antaa vahvoja perusteluja hallituksen esitykselle tarjota 60 vuotta täyttäneille ja yli viisi vuotta työttöminä olleille mahdollisuus siirtyä työttömyysturvalta eläketurvan piiriin. Vaikka hyvin tunnistamme lainsäätäjän viime vuosien suuret linjat eläkkeiden ja ikääntyneiden työttömyysturvan ratkaisuihin, pidämme esitystä sosiaalipoliittisesti perusteltuna ja kannatettavana.

Myönteisenä näemme, että omais- ja perhehoitoon on tulossa 90 miljoonaa euroa lisää valtionosuutta kunnille. Samoin lisäresurssit kotiin annettavien palvelujen hankkimiseen veteraaneille on kannatettava.

Verotuksen kotitalousvähennyksen viiden prosentin korotus lisää mahdollisuuksia ostaa hoivapalveluja kotiin. Muistutamme kuitenkin, että kaikkein pienituloisimmille ei kotitalousvähennys anna mitään, koska vähennys tehdään verosta, jota heillä ei ole maksussa. Esitämme, että jatkossa selvitettäisiin kotitalousvähennyksen rakenteen muuttamista niin, että vähennyksestä voisivat hyötyä myös kaikkein pienituloisimmat kotitaloudet.

Erittäin valitettavina pidämme niitä linjauksia, joilla säästösyistä heikennetään vanhuspalvelulain ja sitä tukevan laatusuosituksen ohjausvaikutusta samalla, kun madalletaan laitoshoidon henkilöstömitoitusta, väljennetään koulutusvaatimuksia ja vähennetään kunnilta edellytettävää vanhustyön asiantuntemusta.

Eläkkeensaajien kannalta talousarvioesityksen kipein yksittäinen linjaus on kansaneläkeindeksiin sidottuihin sosiaaliturvan menoihin kohdistuva lähes 200 miljoonan euron säästö. Indeksileikkaus ollaan toteuttamassa toisena vuotena peräkkäin. Kun kuluvalle vuodelle heikennys oli 0,4 prosenttia, on esitys ensi vuodelle 0,85 prosenttia. Heikennys leikkaa muun muassa kansan- ja takuueläkkeitä sekä asumistukea.

Talousarvioesityksessä jatketaan ihmisten sairastamiseen liittyvien, EU-vertailussa ja muutenkin poikkeuksellisen suuria omavastuiden kasvattamista. Esimerkiksi lääkekorvauksissa kakkostyyppin diabeetikkojen omavastuu on putoamassa 100 prosentista 65 prosenttiin. Kuluksen lisäys sairaalle henkilölle on tämän vuoksi pahimmillaan 300 euroa vuodessa. Sairausvakuutuksen heikennykset koetaan eläkeläisten keskuudessa erityisen vaikeina. Sairastamisen kulut ovat ikääntymisen vuoksi eläkkeensaajilla keskimäärin muuta väestöä suuremmat.

Työeläkeindeksistä

Työeläkeindeksiä arvioidessaan EETU on aina korostanut, että indeksirakenteessa tulisi lisätä ansioindeksin painoarvoa nykyisestä 20 prosentista ja vastaavasti vähentää hintaindeksin painoa nykyisestä 80 prosentista. Samalla olemme korostaneet, että indeksirakenteeseen tulisi hakea mallia, mikä suosisi nykyistä enemmän pieniä ja keskisuuria eläkkeitä. Olemme myös esittäneet, että kansan- ja takuueläkkeitä tulisi korottaa vastaavalla indeksillä kuin työeläkkeitä. Muutoksia arvioitaessa on rinnan tarkasteltava eläkejärjestelmän rahoitusta ja kestävyttä pitkälle tulevaisuuteen.

Köyhyyden vähentämisestä

Suomi on sitoutunut kansainvälisesti köyhyyden vähentämiseen. Köyhyyden vastaisessa työssä on tärkeä tunnistaa myös eläkeläisköyhyys. Kotitalouksien toimeentulovaikeuksilla mitattuna ovat eläkkeensaajataloudet suurin yksittäinen vaikeuksissa elävä väestöryhmä maassamme. Nyt olisi mielestämme aika käynnistää toimenpideohjelman laatiminen, jolla eläkeläisköyhyyden määrää kyetään vähentämään.

Yksi keskeinen osa suomalaisen köyhyyden voittamista on sairastamiseen liittyvien omavastuiden alentaminen. Lääkekulujen rinnalla tulisi tarkastella asiakasmaksuja ja matkakuluja. Osaltamme olemme esittäneet kolmen maksukaton yhdistämistä ja katon rajaamista niin, että maksuista ei muodostu kenellekään kynnystä saada oikeanaikaisesti oikeaa hoitoa. Toteutuessaan tämä lisäisi väestön terveyttä, kaventaisi terveyseroja ja johtaisi myös yhteiskunnan kokonaiskulujen vähenemiseen.

Suomen perusturvan taso ei tällä hetkellä täytä Euroopan neuvoston sosiaalisen peruskirjan vaatimuksia. Korostamme, että taloudellisestikin vaikeina aikoina on pidettävä huolta kaikkein heikoimmassa asemassa olevista. Tämä edellyttää riittävän tasoista perusturvaa.

Helsingissä 21.9.2016

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf

Martti Korhonen
EETU-PIO:n puheenjohtaja 2016

Hannu Partanen
EETU-PIO:n sihteeri 2016

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf koostuu seuraavista tahoista:

Eläkeliitto ry

puheenjohtaja Eeva Kuuskoski toiminnanjohtaja Jukka Salminen

Eläkeläiset ry

puheenjohtaja Martti Korhonen toiminnanjohtaja Hannu Partanen

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

puheenjohtaja Matti Hellsten toiminnanjohtaja Timo Kokko

Kansallinen senioriliitto ry

puheenjohtaja Tapani Mörttinen toiminnanjohtaja Matti Niiranen

Kristillinen Eläkeliitto ry

puheenjohtaja Leea Hiltunen toiminnanjohtaja Päivi Kyyrö

Svenska pensionärsförbundet rf

puheenjohtaja Ole Norrback toiminnanjohtaja Berit Dahlin

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry on kuuden valtakunnallisen eläkeläisjärjestön yhteistyöelin. Sen jäsenjärjestöt ovat Eläkeliitto, Eläkeläiset, Eläkkeensaajien Keskusliitto, Kansallinen senioriliitto, Kristillinen Eläkeliitto ja Svenska pensionärsförbundet. Järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on 300 000. Vuonna 2016 puheenjohtajajärjestö on Eläkeläiset ry.